

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Motie kunst onder spanning

Collegedatum: 3 maart 2026

Kernboodschap

Liander biedt mensen de mogelijkheid om een elektriciteitshuisje in hun buurt te "pimpen". Liander heeft hiervoor een stappenplan ontwikkeld. Een initiatiefnemer 'leent' van Liander het elektriciteitshuisje als 'canvas/wit doek' voor het ontwerp. Met de gemeente bespreekt initiatiefnemer wie het ontwerp betaalt, wie het ontwerp maakt en wie deze onderhoudt. Liander is hier niet verantwoordelijk voor.

Wij sluiten aan bij het stappenplan van Liander. Wij nemen niet zelf het initiatief om trafohuisjes te pimpen maar leggen het bij onze inwoners. We helpen onze inwoners hierbij en maken het proces zo eenvoudig als mogelijk. We formuleren een aantal randvoorwaarden voor het pimpen en we stellen een contactpersoon beschikbaar. Zo verlagen we de drempel voor onze inwoners om een trafohuisje te verfraaien.

Ook stellen we een subsidie beschikbaar om initiatieven te stimuleren. Kunst op trafohuisjes kan bijdragen aan het verbeteren (verfraaien) van de openbare ruimte. Zo krijgen we meer kunst in de openbare ruimte. Door bewoners (tijdelijk) samen te laten werken aan een voorstel stimuleren we ontmoeting en verbinding. We communiceren actief over de mogelijkheid een trafohuisje te pimpen. We leggen op onze website het proces uit en maken de subsidiemogelijkheid kenbaar.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
3 juli 2025	25 303763 motie kunst onder spanning

Toelichting

Uw raad heeft ons via de motie "Kunst onder spanning" gevraagd te onderzoeken of het mogelijk is om kunst toe te passen op trafohuisjes op in het oog springende c.q. beeldbepalende locaties binnen de gemeente Wijchen. Verspreid over de gemeente staan zo'n 250 elektriciteitshuisjes (trafohuisjes). Deze huisjes zijn eigendom van Liander.

Wij vinden dat het pimpen van een elektriciteitshuisje bij kan dragen aan het verfraaien van de woonomgeving. Er zijn mooie voorbeelden in het land te vinden van gepimpte elektriciteitshuisjes. Over smaak valt niet te twisten. Iedereen heeft zo zijn ideeën wat beeldbepalende locaties zijn. Datzelfde geldt voor een kunstzinnig ontwerp. Dat is het mooie van kunst; ieder ziet er iets anders in en voelt er iets anders bij. Wij gaan dat niet bepalen. We willen dit van onderop laten komen. Als het van onderop komt, wordt het meer gedragen en ontstaat eigenaarschap. Bewoners kunnen bij Liander het initiatief nemen om een trafohuisje in de buurt te pimpen. Liander heeft hiervoor een stappenplan ontwikkeld. Initiatiefnemers sluiten met Liander een overeenkomst. Een voorwaarde van Liander is dat de gemeente akkoord gaat met het ontwerp.

Wij sluiten aan bij het stappenplan van Liander. Wij nemen niet zelf het initiatief om trafohuisjes te pimpen maar leggen het bij onze inwoners. We helpen onze inwoners hierbij en maken het proces zo eenvoudig als mogelijk. We formuleren een aantal randvoorwaarden voor het pimpen en we stellen een contactpersoon beschikbaar. Zo verlagen we de drempel voor onze inwoners om een trafohuisje te verfraaien. Hiernaast komt er subsidiemogelijkheid om initiatieven te stimuleren. De subsidie kunnen bewoners inzetten om te komen tot een ontwerp en voor de uitvoering. We leggen op onze website het proces uit en maken de subsidiemogelijkheid kenbaar.

Gevolgen

We stellen een aantal randvoorwaarden waar het ontwerp aan moet voldoen. Ook geven wij kaders voor het proces.

Voorwaarden ontwerp:

- Initiatiefnemer kan aantonen dat belanghebbenden zich kunnen vinden in het ontwerp dan wel er geen bezwaar tegen te hebben. Met belanghebbenden bedoelen we bewoners die vanuit huis zicht hebben op het trafohuisje.
- Het ontwerp is een visuele verrijking voor de omgeving – toegevoegde waarde doordat het een emotie of herinnering oproept, maar ook zorgt voor levendigheid. Een schildering kan de architectonische ruimte versterken of zelfs functioneel zijn.
- Op het trafohuisje worden geen commerciële uitingen of politieke uitingen aangebracht.
- Ook aan de regels van Liander wordt voldaan:
 - Veiligheidsborden zichtbaar, ventilatie niet afdekken, toegang voor monteurs vrij.
 - Niets aan het trafohuisje bevestigen, wel schilderen/graffiti/bestickeren.

Proces:

Voor initiatiefnemers geldt:

- Bedenk welk elektriciteitshuisje je wil pimpen.
- Maak een ontwerp en organiseer draagvlak, houd hierbij rekening met de voorwaarden.
- Dien je plan in bij de gemeente.
- Na schriftelijk akkoord gemeente kan je het plan indienen bij Liander.
- Na goedkeuring Liander ontvang je een contract van Liander.
- Na ondertekening contract kan het plan uitgevoerd worden.

Als het initiatief bij de gemeente wordt aangemeld, geldt:

- Een initiatief voor het pimpen van een trafohuisje wordt door onze *Adviseur Burgerparticipatie Openbare Ruimte* in behandeling genomen.
- Het team omgevingsloket toetst het initiatief of het pimpen van het trafohuisje vergunningvrij/vergunning plichtig betreft.
- Wanneer vergunningvrij betreft: wordt het initiatief voorgelegd door team omgevingsloket aan de adviescommissie omgevingskwaliteit voor een vrijwillig kosteloos welstandsadvies. Dit doen we om in ieder geval excess te voorkomen (om achteraf problemen/onduidelijkheden te voorkomen en om vooraf de verwachtingen duidelijk te hebben naar belanghebbenden/gemeente/Liander).
- Wanneer een omgevingsvergunning nodig is op grond van het Omgevingsplan, zoals bij een monument, ontvangt de initiatiefnemer het advies om eerst een schriftelijk vooroverleg in te dienen of het plan haalbaar is. Hieraan zijn kosten verbonden voor de initiatiefnemer.

- Gemeente geeft de initiatiefnemer wel of geen akkoord op het plan.

Communicatie

Via onze gemeentelijke communicatiekanalen brengen we het pimpen van trafohuisjes actief onder de aandacht van onze inwoners.

Voor initiatieven heeft stichting Kunstkring Wijchen aangeboden om te adviseren in het zoeken naar een kunstenaar. Dat vermelden we ook in onze communicatie.

Uitvoering of Vervolgstappen

We willen een bedrag van € 30.000 beschikbaar stellen voor het steunen van initiatieven. We gaan uit van een subsidie per initiatief van maximaal € 3.000. We kunnen zo maximaal 10 initiatieven subsidiëren. We willen het bedrag dekken uit de provinciale subsidieregeling "Ondersteuning leefbaarheidsinitiatieven gemeenten" die gemeenten eenmalig kunnen aanvragen voor ondersteuning van leefbaarheidsinitiatieven. Deze regeling is bedoeld voor activiteiten op het gebied van sport, cultuur of sociale verbondenheid. De regeling is een unieke kans om samen met inwoners activiteiten te organiseren die iets toevoegen aan het verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente. Denk aan sportevenementen, culturele projecten of projecten die ontmoeting en verbinding stimuleren. De gemeente Wijchen kan € 250.000 aanvragen (uiterlijk 30 juni 2026). Een aanvraag hiervoor hebben we in voorbereiding. Het bedrag van € 30.000 nemen we in deze aanvraag op.

We nemen het pimpen van een trafohuisje op in een subsidieregeling als subsidiabele activiteit zodat we de subsidie aan initiatiefnemers kunnen verstrekken. Daarbij stellen we een subsidieplafond in om overschrijding van het budget te voorkomen.

Als onverhoopt het bedrag van € 30.000 niet beschikbaar komt vanuit de provincie, leggen wij een dekkingsvoorstel ter afweging aan u voor in de Perspectiefnota 2026. Maar vooralsnog gaan wij ervan uit dat er geen financiële gevolgen zijn voor de gemeentebegroting.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.